

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 92

(Prot. Nr. 57, 4.§)

2010. gada 22. decembrī

Par lietas neierosināšanu

Par SIA „Gaujas koks” 22.11.2010. iesniegumu

2010.gada 22.novembrī Konkurences padome saņēma SIA „Gaujas koks” 2010.gada 22. novembra iesniegumu (turpmāk – Iesniegums).

SIA „Gaujas koks” ir reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā, reģistrācijas Nr. 40003037448, juridiskā adrese: Inčukalna nov., Vangaži, Gaujas iela 24/35, LV-2136.

AS „Latvijas valsts meži” ir reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā, reģistrācijas Nr. 40003466281, juridiskā adrese: Rīga, Kristapa iela 30, LV-1004.

Iesniegumā SIA „Gaujas koks” norāda, ka AS „Latvijas valsts meži” 2010.gada 8.novembrī apstiprināja atklātā konkursa par apaļo kokmateriālu piegādi 2011.gada I pusgadā nolikumu, kurā noteikti jauni kritēriji valstij piederošo apaļkoku pircēju atlasei īstermiņa sadarbībai programmas „Iespējas” ietveros. Tāpat AS „Latvijas valsts meži” ir izstrādājusi Sarunu noteikumus apaļo kokmateriālu piegādei 2011.gadā ilgtermiņa programmas „Stabilitāte” ietvaros. Jaunais kritērijs paredz, ka Latvijā reģistrēta pretendenta darba ņēmēju mēneša vidējie ienākumi attiecīgajā periodā (2009.gada IV ceturksnis – 2010.gada I un II ceturksnis) nav mazāki par 70% (klientu apkalpošanas programmā „Iespējas”) un par 90% (Klientu apkalpošanas programmā „Stabilitāte”). Tāpat SIA „Gaujas koks” norāda, ka viņu rīcībā ir informācija, ka jaunais atlases kritērijs nolikumā, iespējams, tika ieviests pēc tam, kad AS „Latvijas valsts meži” rīcībā nonāca Latvijas meža īpašnieku un apsaimniekotāju konfederācijas biedru izstrādātais ierosinājums par minētā kritērija ieviešanu. SIA „Gaujas koks” uzskata, ka AS „Latvijas valsts meži” ir pārkāpusi Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1, 3. un 4.punktu un kopā ar Latvijas Meža īpašnieku un apsaimniekotāju konfederācijas biedriem - 11.panta pirmās daļas 2., 3., 4. un 7.punktu. SIA „Gaujas koks” lūdz:

- 1) ierosināt pārkāpuma izpēti lietu uz iesnieguma pamata;
- 2) atzīt, ka AS „Latvijas valsts meži” apaļkoku tirgū un FSC koksnes ražotāju tirgū atrodas dominējošā stāvoklī;
- 3) atzīt, ka AS „Latvijas valsts meži” nolikumā un sarunu noteikumos ietvertie noteikumi uzskatāmi par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu;

- 4) atzīt, ka starp AS „Latvijas valsts meži” un visiem Latvijas Meža īpašnieku un apsaimniekotāju konfederācijas biedriem pastāv aizliegta vienošanās;
- 5) uzlikt par tiesisko pienākumu AS „Latvijas valsts meži” izslēgt no Atklātā konkursa Par apaļo kokmateriālu piegādi 2011. gada I pusgadā Nolikuma 1.8.3.punktu;
- 6) uzlikt par tiesisko pienākumu AS „Latvijas valsts meži” izslēgt no Klientu apkalpošanas programmas „Stabilitāte” ietvaros rīkoto sarunu „Par apaļo kokmateriālu piegādi 2011.gadā” noteikumu 4.punktu 1.tabulā;
- 7) piemērot atbilstošas soda sankcijas visām personām, kuras pārkāpušas Konkurences likuma normas.

Izvērtējot Iesniegumā ietvertu, kā arī tā pielikumos esošo informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Konkrētais tirgus un dominējošais stāvoklis

Iesniegumā iesniedzējs norāda, ka AS „Latvijas valsts meži” ir vienīgais Latvijas uzņēmums, kuram pieder FSC sertifikāts izejmateriālu ražošanā un piegādē. Saskaņā ar Mežu uzraudzības padomes (turpmāk FSC) standartiem, sertificēts apaļkoks ir īpaša prece, kas būtiski atšķiras no pārējiem koksnes izstrādājumiem. Iesniedzējs uzskata, ka sertificēts apaļkoks nav aizvietoājama prece, koksnes tālāk apstrādes uzņēmumi to izvēlas garantētas kvalitātes dēļ un šiem uzņēmumiem nav iespējams aizstāt sertificētu apaļkoku ar citiem koksnes produktiem. Vairākiem koksnes pārstrādes uzņēmumiem ir īpaši tiem, kas ir orientēti uz eksporta tirdzniecību, ir būtiski savas produkcijas ražošanai izmantot tieši FSC sertificētu koksni, jo ārzemju pasūtītāji koksnes produkcijas iegādei uzliek par nosacījumu, ka tai jābūt saražotai atbilstoši FSC standarta procedūrām. Iesniedzējs norāda, ka AS „Latvijas valsts meži” ir vienīgais Latvijas uzņēmums, kuram pieder FSC sertifikāts izejmateriālu ražošanā un piegādē. Tādējādi iesniedzējs secina, ka AS „Latvijas valsts meži” atrodas dominējošā stāvoklī apaļkoku realizācijas tirgū.

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Konkurences likuma 1.panta 5.punkts nosaka, ka konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu „konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām”.

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 1.punktu dominējošais stāvoklis ir *tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus dalībnieku ekonomisks (saimniecisks) stāvoklis konkrētajā tirgū, ja šis dalībnieks vai šie dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem vai patērētājiem.*

Lai konstatētu tirgus dalībnieka dominējošo stāvokli, ir jānoskaidro konkrētais tirgus, tirgus dalībnieki, tirgus dalībnieku tirgus daļa šajā tirgū un vai konkrētais tirgus dalībnieks spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem vai patērētājiem.

Tomēr, ja jau no iesniegumā ietvertās vai papildus iegūtās informācijas ir secināms, ka konkrētais gadījums nesatur Konkurences likuma 13.panta pārkāpuma sastāvu

pazīmes, ievērojot lietderības apsvērumus, nav nepieciešams veikt konkrēto tirgu noteikšanu, analīzi un tirgus dalībnieku tirgus varas vērtējumu. Konkrētajā gadījumā, ievērojot iesniegumā ietverto informāciju, ir pamatoti vispirms izvērtēt, vai AS „Latvijas valsts meži” darbības, pret kurām iebildis iesniedzējs, satur Konkurences likuma pārkāpuma sastāva pazīmes.

2. Iesniedzēja iebildumi par Konkurences likuma 13.panta pārkāpumu un Konkurences padomes pretargumenti

Iesniedzējs norāda, ka AS „Latvijas valsts meži” nav pamatojusi, kādēļ pretendentu ienākumi ir noteikti tieši 70% vai 90% no vidējās darba algas un tādējādi AS „Latvijas valsts meži” darbībā konstatējams Konkurences likuma dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums.

Iesniedzējs uzskata, ka AS „Latvijas valsts meži” ir pārkāpusi Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1., 3. un 4. punktu.

Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1., 3. un 4.punkts nosaka, ka *jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties arī kā:*

1) atteikšanās slēgt darījumu ar citu tirgus dalībnieku vai grozīt darījuma noteikumus bez objektīvi attaisnojoša iemesla, tajā skaitā netaisnīga un nepamatota atteikšanās piegādāt preces vai sniegt pakalpojumus;

3) tādu noteikumu izvirzīšana, kuri darījuma slēgšanu, grozīšanu vai izbeigšanu ar citu tirgus dalībnieku padara atkarīgu no tā, vai šis tirgus dalībnieks uzņemas papildu saistības, kuras pēc būtības un pēc komerciālā lietojuma neattiecas uz konkrēto darījumu;

4) netaisnīgu pirkšanas vai pārdošanas cenu vai citu netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša uzspiešana vai piemērošana.

AS „Latvijas valsts meži” rīcībā nav saskatāmas minēto Konkurences likuma normu pārkāpuma sastāva pazīmes, pamatojoties uz tālāk norādītajiem apsvērumiem.

Jaunais kritērijs, kuru AS „Latvijas valsts meži” ietvērusi nolikumā un sarunu noteikumos (turpmāk tekstā Nolikums) neattiecas ne konkrēti uz Iesniedzēju, ne uz citiem konkrēti identificējamiem tirgus dalībniekiem, bet vienlīdzīgi uz jebkuru konkursa pretendentu. AS „Latvijas valsts meži” nav un nevar būt zināma informācija par konkrētu tirgus dalībnieku darbinieku vidējiem ienākumiem noteiktā laikā periodā, kas parasti ir šo tirgus dalībnieku komercnoslēpums. Līdz ar to ir acīmredzams, ka AS „Latvijas valsts meži” rīcība, ietverot nolikumā jauno kritēriju, nav saistāma ar vērsanos pret konkrētiem tirgus dalībniekiem, bet citu mērķu sasniegšanu, iespējams, kā norādīts Iesniegumā „ar mērķi apkarot ēnu ekonomiku”. Turklāt, kā tas norādīts Iesniegumā (3.2.6., 3.2.8., 3.3.4.punkts), jaunā atlases kritērija ieviešana var samazināt valsts mantas pārdošanas cenu, bet tas ir pretēji AS „Latvijas valsts meži” ar likumu¹ uzliktajam pienākumam un saimnieciskai interesei. Dominējošā stāvoklī esoša tirgus dalībnieka saimnieciskas intereses konstatēšana (ekonomiska labuma gūšana), kas tieši izriet no savas tirgus varas izmantošanas kādā no Konkurences likuma 13.panta pirmajā daļā noteiktajiem veidiem, ir šīs normas piemērošanas priekšnoteikums.

Papildus, novērtējot Iesniegumā norādītos apstākļus, ir ņemams vērā Publisko iepirkumu likumā ietvertais regulējums. Saskaņā ar *Publisko iepirkumu likuma* 39.panta pirmās daļas 6.punktu *pasūtītājam ir pienākums izslēgt kandidātu vai pretendentu no*

---

¹ Valsts un pašvaldības mantas atsavināšanas likuma 2. panta trešajā daļā noteikts AS „Latvijas valsts meži” pienākums par iespējami augstāko cenu atsavināt valsts meža produkciju.

turpmākās dalības iepirkuma procedūrā, kā arī neizskatīt pretendenta piedāvājumu, ja kandidāta vai pretendenta darba ņēmēju mēneša vidējie darba ienākumi pirmajos trijos gada ceturkšņos pēdējo četru gada ceturkšņu periodā līdz pieteikuma vai piedāvājuma iesniegšanas dienai ir mazāki par 70 procentiem no darba ņēmēju vidējiem darba ienākumiem valstī minētajā periodā attiecīgajā nozarē.

Lai arī VAS „Latvijas valsts meži” Iesniegumā norādīto konkursu organizēšanas kārtību tieši nereglamentē *Publisko iepirkumu likums*, tomēr valsts publisko iepirkumu un valsts mantas atsavināšanas gadījumā (Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likuma noteiktajā kārtībā), viena no līgumslēdzējpusēm ir publiska persona. Valstij, rīkojoties ar tās līdzekļiem un mantu, t.sk. tās dibinātas komercsabiedrības personā, ir tiesības, līdztekus atsevišķu nozaru politikas uzdevumu īstenošanai, šajā gadījumā ar valsts mežu politiku saistīto, sekmēt arī sabiedrībai nozīmīgu vispārējās politikas (sociālās, nodokļu u.c.) uzdevumu īstenošanu visas sabiedrības interesēs. Kā to jau norādījusi Konkurences padome², AS „Latvijas valsts meži” kā valsts meža politikas īstenošanai ir pietiekami augsta rīcības brīvība attiecībā uz pretendentu atlases noteikumu izvirzīšanu apaļo kokmateriālu piegādēm. Vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principam ir atbilstoši, ka Publisko iepirkumu likumā ietvertā iepriekš minētā norma, izvēloties piemērotāko pretendentu un attiecīgi rīkojoties ar valsts līdzekļiem un mantu, tiek vienlīdzīgi attiecināta gan uz gadījumiem, kad valsts darbojas kā preču/pakalpojumu iepircējs gan pārdevējs. Tas, vai AS „Latvijas valsts meži” rīcība, nosakot stingrāku pretendentu atlases kritēriju (pretendenta darba ņēmēju mēneša vidējie darba ienākumi nav mazāki par 90 %) kā likumā noteiktais attiecībā uz ilgtermiņa sadarbību apaļo kokmateriālu piegādē ir samērīga ar valsts un sabiedrības interesēm ir atbildīgās Zemkopības ministrijas izvērtēšanas kompetencē.

Ņemot vērā iepriekš minēto secināms, ka pati par sevi AS „Latvijas valsts meži” rīcība pēc tās būtības, ietverot jauno kritēriju konkursa nolikumā, nesatur Konkurences likuma un tā 13.panta pirmajā daļā noteiktā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas tiesiskā sastāva pazīmes.

3. Iesniedzēja iebildumi par Konkurences likuma 11.panta pārkāpumu un Konkurences padomes pretargumenti

Iesniedzējs norāda, ka jaunais atlases kritērijs nolikumā tika iekļauts pēc tam, kad AS „Latvijas valsts meži” rīcībā nonāca Latvijas Meža īpašnieku un apsaimniekotāju konfederācijas (turpmāk – Konfederācija) biedru kopīgi izstrādātais ierosinājums par minētā kritērija ieviešanu. Iesniegumā paskaidrots, ka Konfederācijas biedri, ļoti iespējams, atbilst AS „Latvijas valsts meži” nolikumā ietvertajām jaunā kritērija prasībām, bet lielais vairums kokrūpnieku, kuri nav iestājušies Konfederācijā, nespēj izpildīt jauno atlases kritēriju. Līdz ar to jaunā atlases kritērija ieviešana nolikumā ir radījusi situāciju, pie kuras no kokrūpniecības tirgus tiek izstumts ievērojams skaits kokrūpniecības uzņēmumu un faktiski ir ticis sadalīts apaļkoku iepirkuma tirgus. Iesniedzēja ieskatā sadarbība, kuras rezultātā Konfederācijas biedri ir ierosinājuši un AS „Latvijas valsts meži” pieļāvusi jaunā atlases kritērija iekļaušanu nolikumā vērtējama kā vienošanās, kura Konkurences likuma 11.panta izpratnē ir aizliegta.

Iesniedzējs uzskata, ka AS „Latvijas valsts meži” un Konfederācijas biedri ir pārkāpuši Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 2., 3., 4. un 7.punktā noteikto vienošanās aizliegumu.

---

² Konkurences padomes 09.10.2009. lēmums Nr.34,
http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/2009/D034_0910.pdf

Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 2., 3., 4. un 7.punktā noteikts, ka ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par :

2) ražošanas vai realizācijas apjomu, tirgu, tehniskās attīstības vai investīciju ierobežošanu vai kontroli;

3) tirgu sadali, ņemot vērā teritoriju, pircējus, piegādātājus vai citus nosacījumus;

4) noteikumiem, kuri darījumu slēgšanu, grozīšanu vai izbeigšanu ar trešo personu padara atkarīgu no tā, vai šī trešā persona uzņemas saistības, kuru komerciālais lietojums neattiecas uz konkrēto darījumu;

7) darbībām (bezdarbību), kuru dēļ cits tirgus dalībnieks ir spiests atstāt kādu konkrēto tirgu vai tiek apgrūtināta potenciāla tirgus dalībnieka iekļūšana kādā konkrētajā tirgū.

AS „Latvijas valsts meži” rīcība, ietverot jauno kritēriju konkursa nolikumā, nesatur pēc tās būtības Konkurences likuma pārkāpumu tiesiskā sastāva pazīmes, jo jaunais kritērijs, kuru AS „Latvijas valsts meži” ietvērusi Nolikumā neattiecas ne konkrēti uz Iesniedzēju, ne uz citiem konkrēti identificējamiem tirgus dalībniekiem, bet vienlīdzīgi uz jebkuru konkursa pretendentu. Papildus norādāms, ka Iesniegumā norādītā konkursa nolikuma un tajā ietveramo noteikumu izstrāde ir AS „Latvijas valsts meži” kā valsts meža politikas īstenotājas vienpusēja rīcība nevis vienošanās Konkurences likuma 1.panta 11.punkta un 11.panta pirmās daļas izpratnē. Kā konstatēts, tad nolikumā ietvertais jaunais kritērijs ir attiecināms vienlīdzīgi un nediskriminējoši uz visiem pretendentiem un tas nesatur konkurences elementus (cena, ražošanas realizācijas apjomi, tirgu sadale u.c.), par kuriem vienošanās slēgšana ir aizliegta saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmo daļu.

Ņemot vērā iepriekš minēto secināms, ka AS „Latvijas valsts meži” un Konfederācijas biedru rīcība nesatur Konkurences likuma un tā 13.panta pirmajā daļā noteiktā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas un 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizliegtās vienošanās tiesiskā sastāva pazīmes.

Pamatojoties uz augstāk minēto un Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 11.panta pirmās daļas 2., 3., 4. un 7. punktu, 13.panta pirmās daļas 1., 3. un 4. punktu, 23.panta trešās daļas 1., 2. un 3. punktu, ceturto prim daļu Konkurences padome

n o l ē m a :

neierosināt lietu uz SIA „Gaujas koks” 22.11.2010. iesniegumu Nr. 2010/298 pamata par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 2., 3., 4. un 7. punkta, 13.panta pirmās daļas 1., 3. un 4. punkta pārkāpumu AS „Latvijas valsts meži” darbībās.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja

I. Jaunzeme